

APSAUGOS DARBUOTOJO MOKYMO PROGRAMOS BAIGIAMOJO EGZAMINO TESTŲ KLAUSIMŲ SĄRAŠAS

1 tema. Įvadas.

1.1. Kokia pagrindinė apsaugos darbuotojo funkcija?

Apsaugos tarnybų vykdoma ginkluota ar neginkluota asmens ir turto sauga, kuria siekiama apsaugoti fizinius ir juridinius asmenis, kitas organizacijas ir jų padalinius nuo neteisėto kėsinosi į jiems priklausantį turtą, asmens gyvybę ir sveikatą.

1.2. Kas yra fizinė prievarta?

fizinės jėgos ir (ar) specialiųjų priemonių naudojimas.

1.3. Kas yra inkasavimas?

Grynujų pinigų, brangakmenių, tauriųjų metalų ir vertybinių popierių surinkimas iš asmenų jų veiklos ar gyvenamojoje vietoje ir pristatymas į banką ar kitą jų saugojimo vietą arba grynujų pinigų, brangakmenių, tauriųjų metalų ir vertybinių popierių pristatymas iš banko asmenims.

1.4. Kas yra apsaugininkas?

Apsaugininkas - individualią veiklą vykdamas fizinis asmuo, Asmens ir turto apsaugos įstatymo nustatyta tvarka įgijęs teisę teikti asmens ir turto apsaugos paslaugas klientams.

1.5. Kas yra įtariamas teisės pažeidėjas?

Asmuo, įtariamas administracinio teisės pažeidimo ar nusikalstamos veikos padarymu.

1.6. Kaip apibrėžiamas leidimų režimas saugomame objekte?

Saugomo objekto savininko ar valdytojo nustatyta patekimo į šį objektą, buvimo jame ir išvykimo iš jo kontrolės tvarka, kai tikrinami darbuotojų pažymėjimai ar dokumentai, kuriais patvirtinama asmens tapatybė ar kita reikiama informacija, ir turimi daiktai, transporto priemonėse esantys kroviniai ir jų dokumentai.

1.7. Apsaugos darbuotojo sąvoka.

Asmenį ir turtą saugantis fizinis asmuo, įdarbintas apsaugininko arba apsaugos tarnybos.

1.8. Koks asmuo negali būti apsaugos darbuotoju?

- 1) serga sveikatos apsaugos ministro tvirtinamame sąraše nurodytomis ligomis ar turi šiame sąraše nurodytą sveikatos sutrikimą, dėl kurių negali tinkamai atlikti asmens ir turto apsaugos;
- 2) teismo sprendimu pripažintas ribotai veiksnium tam tikroje srityje;
- 3) per pastaruosius 3 metus teismo sprendimu atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės už tyčinius smurtinius nusikaltimus pagal laidavimą ar dėl to, kad susitaikė su nukentėjusiu asmeniu;
- 4) per vienus metus nuo administracinio nurodymo įvykdymo dienos arba nuo dienos, kurią pasibaigė administracinės nuobaudos ar administracinio poveikio priemonės vykdymas, pakartotinai padaręs administracinį nusižengimą būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų;

- 5) turintis neišnykusį ar nepanaikintą teistumą;
- 6) kuriam Lietuvos Respublikos organizuoto nusikalstamumo užkardymo įstatymo nustatyta tvarka taikomi teismo įpareigojimai;
- 7) buvęs apsaugininku ar apsaugos darbuotoju, kurio pažymėjimo galiojimas buvo panaikintas už šio įstatymo ar kitų su asmens ir turto apsauga susijusių teisės aktų pažeidimus, jeigu nuo pažymėjimo galiojimo panaikinimo nėra praėję 3 metai;
- 8) apie kurį policija turi duomenų, kad jis ar jo veikla kelia grėsmę kitų asmenų ar savo gyvybei ar sveikatai, nuosavybei, viešajai tvarkai, visuomenės ar Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui.

1.9. Koks asmuo gali būti apsaugos darbuotoju?

Apsaugininku, apsaugos vadovu ir apsaugos darbuotoju gali būti asmuo, kuris:

- 1) yra ne jaunesnis kaip 18 metų;
- 2) atitinka Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatytus sveikatos reikalavimus;
- 3) yra šio įstatymo 21 straipsnyje nustatyta tvarka įgijęs apsaugos darbuotojo kvalifikaciją.

1.10 Kokias teises turi apsaugos darbuotojas, apžiūrėdamas įtariamą teisės pažeidėją?

Apsaugos darbuotojas neturi teisės apžiūrėti įtariamojo teisės pažeidėjo.

1.11. Kam apsaugos darbuotojas privalo suteikti pagalbą?

Suteikti pagalbą asmenims, sulaikantiems įtariamus teisės pažeidėjus, kiek tai netrukdo atlikti tiesioginių pareigų.

1.12. Kokias teises turi apsaugos darbuotojas, užtikrindamas režimą saugomuose objektuose?

Neleisti į saugomus objektus, kuriuose jis užtikrina režimą, asmenų, įtariamų bandant įsinešti uždraustus daiktus, atsisakiusių parodyti su savimi turimus daiktus ar nesilaikančių nustatytų patekimo į saugomą objektą taisyklių, taip pat išvesdinti iš saugomų objektų asmenis, pažeidusius tvarką ar nesilaikančius objekto savininko ar valdytojo nustatytų patekimo ir buvimo saugomame objekte taisyklių.

1.13. Kokias teises turi apsaugos darbuotojas, jei įtaria, kad asmuo rengiasi daryti ar daro administracinę teisės pažeidimą ar kitą nusikalstamą veiką?

- 1) reikalauti, kad nutrauktų neteisėtus veiksmus.
- 2) sulaikyti įtariamą teisės pažeidėją, užklyptą darant administracinę nusižengimą ar nusikalstamą veiką, susijusią su saugomu objektu arba asmeniu, ar tuoj po to;

1.14. Kokias teises turi apsaugos darbuotojas saugomame objekte, kuriame galioja leidimų režimas?

Saugomame objekte, kuriame galioja leidimų režimas, tikrinti asmens dokumentus ir nustatyti asmens tapatybę, tikrinti asmenų turimus daiktus, taip pat tikrinti transporto priemonėse esančius krovinius ir jų dokumentus.

1.15. Ar apsaugos darbuotojas, reaguodamas į saugomo objekto signalizacijos suveikimą, gali nepaisyti Kelių eismo taisyklių reikalavimų?

Negali, įjungtas oranžinis švyturėlis nesuteikia pirmenybės, tik atkreipia dėmesį ir įspėja kitus eismo dalyvius apie galimą pavojų.

1.16. Kokios apsaugos darbuotojo pareigos?

- 1) nedelsdamas pranešti policijai, kai įtariama, kad rengiamas, daromas ar padarytas administracinis nusižengimas ar nusikalstama veika;
- 2) jeigu saugomame objekte ar prieš saugomą asmenį padarytas administracinis nusižengimas ar nusikalstama veika, apsaugoti įvykio vietą, imtis priemonių liudytojams nustatyti;
- 3) suteikti pagalbą asmenims, sulaikantiems įtariamus teisės pažeidėjus, kiek tai netrukdo atlikti tiesioginių pareigų;
- 4) panaudojęs šaunamąjį ginklą ar fizinę prievartą, prireikęs suteikti pirmąją medicinos pagalbą nukentėjusiesiems;
- 5) nedelsdamas pranešti policijai apie tai, kad panaudojo šaunamąjį ginklą ar fizinę prievartą, kai dėl to žuvo žmogus arba jam buvo sutrikdyta sveikata ar padaryta turtinė žala;
- 6) vykdamas į įvykio vietą dėl suveikusios signalizacijos saugomuose objektuose, kuriuose vykdoma elektroninė apsauga, ar suteikti pagalbos kitiems asmens ir turto apsaugą vykdančioms apsaugos darbuotojams, taip pat inkasavimo metu įjungti transporto priemonės oranžinį švyturėlį;
- 7) dėvėti aprangą su aiškiai matomais apsaugos tarnybos pavadinimu ir skiriamaisiais ženklais arba aprangą su užrašu „Apsauga“. Per tarptautinius renginius, kurių metu vykdoma asmens ir turto apsauga, gali būti dėvima apranga su užrašais užsienio kalbomis. Šis reikalavimas gali būti netaikomas, kai saugomas konkretus fizinis asmuo ar vykdomas tarpvalstybinis grynųjų pinigų vežimas kelių transportu iš vienos dalyvaujančiosios valstybės narės į kitą Reglamente (ES) Nr. 1214/2011 nustatytais sąlygomis.

1.17. Kas yra inkasavimo pažymėjimas?

Griežtos apskaitos dokumentas, išduotas apsaugos tarnybai, patvirtinantis, kad jame nurodytu automobiliu gali būti vykdomas inkasavimas.

1.18. Kas gali vykdyti inkasavimą?

Inkasavimą gali vykdyti apsaugininkai ir apsaugos darbuotojai, turintys ne mažesnę kaip 2 metų apsaugininko ar apsaugos darbuotojo darbo patirtį.

1.19. Kokius asmenis apsaugos darbuotojas turi teisę sulaikyti?

Sulaikyti įtariamą teisės pažeidėją, užkluptą darant administracinį nusižengimą ar nusikalstamą veiką, susijusią su saugomu objektu arba asmeniu, ar tuoj po to.

1.20. Kokiems darbuotojams išduodamas apsaugos darbuotojo pažymėjimas?

Apsaugos darbuotojo pažymėjimas išduodamas asmenims, pageidaujantiems gauti apsaugos darbuotojo pažymėjimą ir kurie atitinka Asmens ir turto apsaugos įstatyme keliamus reikalavimus. Reikalavimai apsaugos darbuotojui parašyti 1.8 ir 1.9 punktuose.

2 tema. Specialiosios priemonės, fizinė prievarta. Teisiniai šaunamųjų ginklų, specialiųjų priemonių, fizinės prievartos panaudojimo pagrindai

2.1. Kas yra fizinė prievarta?

Fizinės jėgos ir (ar) specialiųjų priemonių naudojimas.

2.2. Kokios fizinės prievartos ir specialiųjų priemonių panaudojimo bendrosios sąlygos?

1. Apsaugininkas ar apsaugos darbuotojas turi teisę šio įstatymo nustatytais pagrindais panaudoti fizinę prievartą, viešai nešiotis specialiąsias priemones bei ilguosius lygiavamzdžius

ir (ar) trumpuosius B, C kategorijos šaunamuosius ginklus. Lietuvos banko apsaugos darbuotojai taip pat gali viešai nešiotis A kategorijos automatinius šaunamuosius ginklus.

2. Atsiradus pagrindui panaudoti fizinę prievartą ar šaunamąjį ginklą, apsaugininkas ar apsaugos darbuotojas privalo įspėti įtariamą teisės pažeidėją apie ketinimą panaudoti fizinę prievartą ar šaunamąjį ginklą, jeigu šis nevykdys apsaugininko ar apsaugos darbuotojo nurodymų, duodamų įgyvendinant šio įstatymo jam suteiktas teises ir pareigas, išskyrus atvejus, kai delsimas kelia grėsmę apsaugininko ar apsaugos darbuotojo, ar saugomo asmens gyvybei ar sveikatai arba įspėti dėl susidariusios situacijos yra neįmanoma.

3. Apsaugininkas ar apsaugos darbuotojas, atsižvelgdamas į konkrečios situacijos pavojingumą, turi užtikrinti, kad prieš įtariamą teisės pažeidėją būtų panaudota tiek šiame straipsnyje nurodytų priemonių ir tokiu mastu, kiek yra būtina neteisėtiems veiksams nutraukti ir sulaikomo įtariamo teisės pažeidėjo pasipriešinimui neutralizuoti.

4. Apsaugininkas ar apsaugos darbuotojas, naudodamas fizinę prievartą ar šaunamąjį ginklą, privalo stengtis išvengti įtariamo teisės pažeidėjo sveikatos sutrikdymo ar mirties.

5. Draudžiama apsaugos darbuotojui vykdyti ginkluotą asmens ir turto apsaugą su ne profesinei veiklai įgytu (asmeniniu) šaunamuoju ginklu.

2.3. Kas yra apsaugos darbuotojo specialiosios priemonės?

Apsaugininko ar apsaugos darbuotojo naudojamos priemonės: antrankiai, D kategorijos guminės, plastikinės ar metalinės lazdos, dujiniai ginklai, civilinėje apyvartoje leidžiami elektros šoko įtaisai, tarnybiniai šunys.

2.4. Kas yra elektros šoko įtaisas?

Elektros šoko įtaisas – nešaunamasis ginklas, skirtas tiesiogiai ar per atstumą taikiniui paveikti elektros srove.

2.5. Kokius elektros šoko įtaisus gali naudoti apsaugos darbuotojai?

Apsaugos darbuotojai gali naudoti tik civilinėje apyvartoje leidžiamus gynybinio pobūdžio elektrošokus. Gali naudoti elektros šoko įtaisus, skirtus tiesiogiai taikiniui paveikti elektros srove.

2.6. Kokias specialiąsias priemones gali panaudoti apsaugos darbuotojai?

Apsaugininko ar apsaugos darbuotojo naudojamos priemonės: antrankiai, D kategorijos guminės, plastikinės ar metalinės lazdos, dujiniai ginklai, civilinėje apyvartoje leidžiami elektros šoko įtaisai, tarnybiniai šunys.

2.7. Kokiais atvejais galima naudoti tarnybinius šunis?

Tarnybinius šunis leidžiama naudoti tik uždariems objektams saugoti. Režimui užtikrinti ir greitojo reagavimo ekipažuose tarnybinius šunis naudoti draudžiama.

2.8. Kokiais atvejais apsaugos darbuotojas gali naudoti antrankius?

Apsaugininkas ar apsaugos darbuotojas gali naudoti antrankius sulaikydamas ar pristatydamas į policiją įtariamą teisės pažeidėją, jeigu šis asmuo sulaikomas priešinasi arba jeigu kyla reali grėsmė, kad jis gali pasipriešinti ar pakenkti sau ar kitiems asmenims.

2.9. Kokiais atvejais apsaugos darbuotojas gali panaudoti D kategorijos gumines, plastikinės ar metalines lazdas?

Gindamasis, gindamas saugomą subjektą nuo užpuolimo, gresiančio šio sveikatai ar gyvybei; Atremdamas kėsimąsi į šaunamąjį ginklą, specialiąsias priemones ir siekdamas šiuos objektus susigrąžinti.

2.10. Kokiais atvejais apsaugos darbuotojas gali panaudoti šaunamąjį ginklą?

Apsaugininkas ar apsaugos darbuotojas turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą, kai tai neišvengiamai būtina, gindamasis ar gindamas kitą asmenį, nuosavybę, būsto neliečiamybę, kitas teises, visuomenės ar valstybės interesus nuo pradėto ar tiesiogiai gresiančio pavojingo kėsینimosi, nepaisydamas to, ar galėjo išvengti kėsینimosi, arba kreiptis pagalbos į kitus asmenis ar valdžios institucijas, taip pat siekdamas pašalinti jam pačiam, kitiems asmenims ar jų teisėms, visuomenės ar valstybės interesams gresiantį pavojų, jeigu šis pavojus negalėjo būti pašalintas kitomis priemonėmis ir padaryta žala yra mažesnė už tą, kurios siekta išvengti.

2.11. Tinkamiausios specialiosios priemonės pasirinkimas panaudoti konkrečioje situacijoje.

Asmens ir turto apsaugos įstatyme nėra reglamentuota koku konkrečiu atveju kokią specialiąją priemonę tikslingiausia panaudoti. Apsaugininkas ar apsaugos darbuotojas, atsižvelgdamas į konkrečios situacijos pavojingumą, turi užtikrinti, kad prieš įtariamą teisės pažeidėją būtų panaudota tiek šiame straipsnyje nurodytų priemonių ir tokiu mastu, kiek yra būtina neteisėtiems veiksams nutraukti ir sulaikomo įtariamo teisės pažeidėjo pasipriešinimui neutralizuoti.

2.12. Kokie yra antrankių uždėjimo būdai?

Visais atvejais atsiradus teisiniui pagrindui naudoti antrankius, rankos turi būti surakintos už nugaros, riešai vienas virš kito. Antrankiai gali būti dedame įtariamajam stovint, naudojant atramą (sieną, tr. priemonę ir kt.), klūpint, gulint.

2.13. Kaip naudojamas elektros šoko įtaisas?

Elektrošokas naudojamas tiesiogiai įtariamajam prielietus prie kūno stengiantis jį paveikti elektros srove. Elektros šoko panaudojimas bus efektyvus, jei įtaisas bus priglautas tiesiogiai prie odos.

2.14. Koks yra dujinio ginklo poveikis asmeniui?

Dirgina odą, akis, kvėpavimo takus.

2.15. Kokią pirmąją pagalbą reikia suteikti asmeniui, prieš kurį panaudotas dujinis ginklas?

Plauti šaltu vandeniu.

2.16. Kokie turi būti apsaugos darbuotojo veiksmai, panaudojus šaunamąjį ginklą, specialiąsias priemones ar fizinę prievartą, vykdant asmens ir turto apsaugą?

Panaudojęs šaunamąjį ginklą ar fizinę prievartą, prirėikus suteikti pirmąją medicinos pagalbą nukentėjusiesiems.

Apie kiekvieną ginklo panaudojimo atvejį, kai žuvo žmogus, jam padaryti kūno sužalojimai ar turtinė žala, ginklo savininkas ar naudotojas turi pranešti teritorinei policijos įstaigai ar prokuratūrai.

2.17. Kokiais atvejais apsaugos darbuotojui draudžiama panaudoti specialiąsias priemones?

Draudžiama specialiąsias priemones naudoti prieš moteris, jeigu akivaizdu, kad jos nėščios, taip pat prieš asmenis, jeigu akivaizdu, kad jie neįgalūs, prieš nepilnamečius, jeigu jų amžius yra žinomas arba išvaizda atitinka amžių, išskyrus atvejus, kai šie asmenys priešinasi pavojingu žmogaus gyvybei ar sveikatai būdu arba kai užpuola tokių asmenų grupė ir šis

užpuolimas kelia grėsmę žmogaus gyvybei ar sveikatai.

2.18. Ką turi užtikrinti apsaugos darbuotojas, atsižvelgdamas į konkrečios situacijos pavojingumą, prieš panaudodamas šaunamąjį ginklą ar specialiąsias priemones?

Apsaugininkas ar apsaugos darbuotojas, atsižvelgdamas į konkrečios situacijos pavojingumą, turi užtikrinti, kad prieš įtariamą teisės pažeidėją būtų panaudota tiek šiame straipsnyje nurodytų priemonių ir tokiu mastu, kiek yra būtina neteisėtiems veiksams nutraukti ir sulaikomo įtariamo teisės pažeidėjo pasipriešinimui neutralizuoti.

2.19. Ar apsaugos darbuotojai gali tarnybinius šunis panaudoti masinių renginių metu?

Negalima naudoti tarnybinių šunų masinių renginių metu.

2.20. Kokiais atvejais apsaugos darbuotojas gali naudoti antrankius?

Apsaugininkas ar apsaugos darbuotojas gali naudoti antrankius sulaikydamas ar pristatydamas į policiją įtariamą teisės pažeidėją, jeigu šis asmuo sulaikomas priešinas arba jeigu kyla reali grėsmė, kad jis gali pasipriešinti ar pakenkti sau ar kitiems asmenims.

2.21. Kokius tikslu gali būti naudojami tarnybiniai šunys?

Tarnybinius šunis leidžiama naudoti tik uždariems objektams saugoti.

2.22. Ką apibūdina sąvokos „būtinoji gintis“, „būtinasis reikalingumas“ ir „asmens, padariusio nusikalstamą veiką, sulaikymas“?

Kai kurias baudžiamąją atsakomybę šalinančias aplinkybes.

2.23. Kada asmuo turi teisę į būtinąją gintį?

Asmuo turi teisę į būtinąją gintį. Šią teisę jis gali įgyvendinti neatsižvelgdamas į tai, ar galėjo išvengti kėsینimosi arba kreiptis pagalbos į kitus asmenis ar valdžios institucijas.

2.24. Kas yra būtiniosios ginties ribų peržengimas?

Būtiniosios ginties ribų peržengimas yra tuo atveju, kai tiesiogine tyčia nužudoma arba sunkiai sutrikdoma sveikata, jeigu gynyba aiškiai neatitiko kėsینimosi pobūdžio ir pavojingumo.

2.25. Kas yra būtinoji gintis?

Nėra nusikaltimas toks veikimas, kuris nors ir formaliai atitinka Baudžiamajame įstatyme numatytos veikos požymius, tačiau padarytas esant būtinajai ginčiai, t.y. ginant save, kitą asmenį, savo būsto neliečiamybę, kitas teises, visuomenės ar valstybės interesus nuo pradėto ar tiesiogiai gresiančio pavojingo kėsینimosi, jei tuo nebuvo peržengtos būtiniosios ginties ribos.

2.26. Kokios yra būtiniosios ginties teisėtumo sąlygos?

Būtiniosios ginties teisėtumo sąlygos:

- kėsینimasis turi būti pavojingas,
- kėsینimasis turi būti akivaizdus,
- kėsینimasis turi būti realus,
- žala daroma besikėsinančiajam.

2.27. Kas yra būtinasis reikalingumas?

Asmuo neatsako pagal baudžiamuosius įstatymus už veiką, kurią jis padarė siekdamas pašalinti jam pačiam, kitiems asmenims ar jų teisėms, visuomenės ar valstybės interesams gresiantį pavojų, jeigu šis pavojus negalėjo būti pašalintas kitomis priemonėmis ir padaryta žala yra mažesnė už tą, kurios siekta išvengti.

2.28. Kokios yra būtinojo reikalingumo teisėtumo sąlygos?

Būtinojo reikalingumo teisėtumo sąlygos:

- pavojus turi grėsti įstatymo saugomoms vertybėms (pavojingumo sąlyga);
- situacija turi būti akivaizdi;
- situacija turi būti reali;
- pavojus pašalinamas tik padarant žalą trečiajam asmeniui;
- padaryta žala yra mažesnė už tą, kurios siekta išvengti;
- pavojus negalėjo būti pašalintas kitomis priemonėmis.

2.29. Kokios yra asmens, padariusio nusikalstamą veiką, sulaikymo teisėtumo sąlygos?

- Asmens, padariusio nusikalstamą veiklą, sulaikymo teisėtumo sąlygos:
- sulaikomas asmuo gali būti tik tas, kuris padarė nusikalstamą veiką;
- sulaikomas asmuo aktyviais veiksmais vengia sulaikymo;
- žala proporcinga padarytos nusikalstamos veikos pavojingumo pobūdžiui ir laipsniui;
- žala galima, jei kitaip nebuvo galima sulaikyti asmens, padariusio nusikalstamą veiklą.

3 tema. Teisinė atsakomybė už teisės aktų, reglamentuojančių asmens ir turto apsaugą, pažeidimus.

3.1. Už kokius asmens ir turto apsaugos veiklos pažeidimus Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse numatyta atsakomybė?

- Apsaugininkui, apsaugos darbuotojui bus taikoma administracinė atsakomybė, kuris nepraneš policijai apie daromą nusikalstamą veiką;
- Apsaugininkui, apsaugos darbuotojui bus taikoma administracinė atsakomybė, kuris neapsaugos įvykio vietos, kai saugomame objekte padaryta nusikalstama veika;
- Apsaugininkui, apsaugos darbuotojui bus taikoma administracinė atsakomybė, kuris vykdamas į saugomo objekto apsauginės signalizacijos suveikimą neįjungs oranžinio švyturėlio;
- Apsaugininkui, apsaugos darbuotojui bus taikoma administracinė atsakomybė, kuris vykdydamas apsaugos funkcijas neturės su savimi apsaugos darbuotojo pažymėjimo.

3.2. Kokia atsakomybė numatyta už Asmens ir turto apsaugos įstatyme nustatytų apsaugos darbuotojo pareigų nevykdymą?

Administracinė atsakomybė.

3.3. Kokia atsakomybė bus taikoma apsaugos darbuotojui, jei apsaugos darbuotojas sulaikytam asmeniui neparodys apsaugos darbuotojo pažymėjimo?

Jokia.

4 tema. Profesinės psichologijos pagrindai.

4.1. Kas yra konfliktas?

Konfliktas - tai priešingų tikslų, interesų, pozicijų, nuomonių ar požiūrių susidūrimas, rimti nesutarimai kai žmogų užvaldo nemalonūs jausmai ir išgyvenimai;

4.2. Kaip galima suprasti, kad bręsta konfliktas?

Keičiasi bendravimo pobūdis, bendravimas pasidaro nebe toks atviras. Žmogų užvaldo nemalonūs jausmai.

4.3. Kokios yra konflikto sprendimo strategijos?

Vengimo, prisitaikymo, kompromiso, konkurencijos, bendradarbiavimo.

4.4. Kuri iš žemiau pateiktų konflikto sprendimo strategijų vadinama vengimu?

Pasitraukimas arba neveiklumas. Konflikto dalyviai nesiima aktyvių veiksmų, neginamos savo teisės ir su niekuo nesitariama dėl sprendimo. Žmogus gali tiesiog tylėti arba išeiti iš patalpos.

4.5. Kuri iš žemiau pateiktų konflikto sprendimo strategijų vadinama konkurencija?

Stengiamasi patenkinti savo interesus, kitai pusei primetamas sau palankus sprendimas.

4.6. Kuri iš žemiau pateiktų konflikto sprendimo strategijų vadinama kompromisu?

Tai abipusių nuolaidų darymas ieškant optimaliausio sprendimo. „Dalijimas pusiau“ laikomas teisingiausiu sprendimu;

4.7. Kuri iš žemiau pateiktų konflikto sprendimo strategijų vadinama prisitaikymu?

Priimama aponento pozicija, o savi interesai neginami, neigiamas iš viso konflikto egzistavimas. Šis būdas tinka nerimtiesiems, negiliems konfliktams spręsti, norint palaikyti draugiškus santykius.

4.8. Kuri iš žemiau pateiktų konflikto sprendimo strategijų vadinama bendradarbiavimu?

Abi pusės aktyviai dalyvauja sprendžiant konfliktą, gina savo interesus, atsižvelgia į aponentų pageidavimus ir randa abi puses tenkinantį sprendimą.

4.9. Kokie etapai sudaro konfliktinės situacijos sprendimo algoritmą?

„Garo išleidimas“ - nepasitenkinimo konkretizavimas - sutikimas, kad kaltinimai arba priekaištai turi pagrindą - paaiškinimas, kaip vertinate situaciją - abiems šalims priimtino sprendimo radimas;

4.10. Kuris iš pateiktų elgesio konfliktinėje situacijoje būdų mažina galimybes konfliktą išspręsti konstruktyviai?

Stengtis sumenkinti oponentą, Ignoruoti aponentą.

4.11. Kokios algoritmo sekos būtina laikytis, siekiant išspręsti konfliktinę situaciją konstruktyviai?

Atsakymas 4.9 punkte.

5 tema. Objektų apsauga

5.1. Apie kokius įvykius gali pranešti apsauginė signalizacija?

Apsauginė signalizacija gali pranešti apie įsilaužimą, gaisrą.

5.2. Apsauginės įsilaužimo signalizacijos paskirtis?

Apsauginės įsilaužimo signalizacijos paskirtis pranešti apie įsilaužimą į objektą.

5.3. Apsauginės užpuolimo signalizacijos paskirtis?

Apsauginės užpuolimo signalizacijos paskirtis pranešti apie užpuolimą.

5.4. Kokie yra apsauginės įsilaužimo signalizacijos ruožai?

Apsauginė įsilaužimo signalizacija gali turėti pirmą ir antrą apsaugos ruožus.

5.5. Kokia yra apsauginės signalizacijos jutiklių funkcija?

Apsauginės signalizacijos jutikliai „stebi“ saugomą zoną ir pažeidimo atveju suformuoja signalą.

5.6. Kokiose saugomo objekto vietose montuojami apsauginės signalizacijos jutikliai?

- Ant saugomo objekto atidaromų konstrukcijų naudojami magnetinio kontakto jutikliai.
- Prie objekto lango ar sienos gali būti montuojami stiklo dūžio jutikliai.
- Seisminiai jutikliai gali būti montuojami įvairiose saugome objekto vietose, nes prietaisas, registruoja mechaninius virpesius ir formuoja atitinkamą signalą.
- Judesio jutiklis montuojamas saugomame objekte, kuris (mikrobangų, infraraudonųjų spindulių pasyvusis ar aktyvusis, ultragarso ir kita), registruoja fizinių kūnų mechaninius judesius jo kontroliuojamoje erdvėje ir formuojantis signalą apie įsilaužimą ar bandymą įsilaužti į patalpas.

5.7. Kokie apsaugos darbuotojų veiksmai, kai, atvykus į saugomo objekto apsauginės įsilaužimo signalizacijos suveikimą, nenustatyti įsilaužimo požymiai?

Atvykę į saugomo objekto apsauginės signalizacijos suveikimą apsaugos darbuotojai nenustatę įsilaužimo požymių, jų veiksmai informuoti apsaugos tarnybos budėtoją.

5.8. Kas yra įvykio vieta?

Įvykio vieta yra teritorijos (patalpos) dalis, kurioje įvyko nestandartinis (ekstremalus) įvykis ar nusikalstama veika.

Įvykio vieta kriminalistikoje – tai vieta, kurioje buvo padarytas nusikaltimas (nužudymas, vagystė, plėšimas, išžaginimas ir kt.), ir vieta, kurioje randama nusikaltimo įrankių, pėdsakų, daiktų ir kt. (pvz. lavono kūno dalys, ginklas, kuriuo buvo nužudytas žmogus, pavogti daiktai ir kt.).

Ne visada įvairių pėdsakų ar nusikaltimo įrankių suradimo vieta būna nusikaltimo padarymo vieta, t.y. jos ne visada sutampa, tačiau visais atvejais tai bus įvykio vieta.

5.9. Ką draudžiama daryti įvykio vietoje?

Įvykio vietoje draudžiama liesti ar perkelti daiktinius įrodymus.

5.10. Kokios apsaugos darbuotojo teisės saugomame objekte, kuriame galioja leidimų režimas?

Apsaugos darbuotojas turi teisę tikrinti darbuotojų pažymėjimus ar dokumentus, kuriais patvirtinama asmens tapatybė ar kita reikiama informacija. Taip pat turi teisę tikrinti asmenų daiktus, transporto priemones, gabenamus krovinius ir su kroviniais susijusius dokumentus.

5.11. Kokios transporto priemonės gali būti naudojamos inkasavimui atlikti?

Inkasavimui naudojamos transporto priemonės, kurių šonuose ir priekyje arba gale yra užrašytas apsaugos tarnybos pavadinimas ir telefonas ir sumontuoti stacionarūs oranžinės spalvos švyturėliai.

5.12. Lietuvos Respublikos asmens ir turto apsaugos įstatyme nustatyti reikalavimai apsaugos darbuotojų skaičiui atliekant inkasavimą.

Inkasavimo ekipažą turi sudaryti ne mažiau kaip du apsaugos darbuotojai, išskyrus atvejus, kai inkasavimo automobilyje yra naudojama pažangioji banknotų neutralizavimo sistema arba inkasavimo automobilyje gabenamos tik monetos.

5.13. Kokiose vietose didžiausia inkasatorių užpuolimo tikimybė?

Didžiausia inkasatorių užpuolimo tikimybė yra prie inkasuojamų vertybių surinkimo vietų.

5.14. Kokias teises turi apsaugos darbuotojai, atlikdami inkasavimą?

Vykdam inkasavimą, vidaus tarnybos sistemos pareigūnui (toliau – pareigūnas) sustabdyt inkasavimo automobilį, apsaugininkas ar apsaugos darbuotojas turi teisę neatidaryti automobilio durų. Apsaugininkas ar apsaugos darbuotojas per automobilio priekinį arba šoninį stiklą (jeigu šoninis stiklas neužtamsintas) pareigūnui privalo parodyti inkasavimo pažymėjimą, o pareigūnui pareikalavus – apsaugos darbuotojo pažymėjimą ir kitus reikalaujamus dokumentus.

5.15. Kokie apribojimai taikomi bepiločių orlaivių skrydžiams?

Vykdyti skrydžius bepiločiu orlaiviu Lietuvos Respublikos oro erdvėje draudžiama virš teritorijų, kuriose tokius skrydžius riboja vietos savivaldybė.

6 tema. Veiksmai ekstremalių situacijų metu

6.1. Kokie apsaugos darbuotojo veiksmai saugomame objekte kilus ekstremaliai situacijai?

Apie kilusią ekstremalią situaciją apsaugos darbuotojas informuoja Bendrąjį pagalbos centrą.

6.2. Kokie apsaugos darbuotojo veiksmai suradus įtartina, neaiškios paskirties daiktą?

Apsaugos darbuotojas, suradęs įtartina, neaiškios paskirties, daiktą, privalo užtikrinti jo apsaugą ir apie tai informuoti teritorinę policijos įstaigą.

6.3. Kokios yra pirminės gaisro gesinimo priemonės?

Pirminės gaisro gesinimo priemonės tai iš anksto paruošti, tik gaisrui gesinti skirti įrankiai ir medžiagos (tai priemonės, skirtos gesinti gaisrą pirminėje fazėje).

6.4. Kokie apsaugos darbuotojo veiksmai saugomame objekte kilus gaisrui?

Veiksmai kilus gaisrui iškviesti ugniagesius, evakuoti žmones, gesinti gaisrą.

6.5. Kaip gesinamas užsidegęs žmogus?

Pargriauti žmogų, slopinti ugnį (nuo galvos kojų link) tuo, kas po ranka, ataušinti nedegimo (nudegimo) vietą, kviešti medikus. Jei yra galimybę degantį žmogų gesinti nedegiu audeklu.

Degančio žmogaus negalima gesinti gesintuvu;

6.6. Kaip gesinami užsiliepsnoję skysčiai?

Horizontaliai tekančio užsiliepsnojusio skysčio liepsna gesinama purškiant iš priekio tiesiai į degantį skystį, stengiantis jo neištaškyti.

6.7. Kokios yra gaisrų klasės?

Gaisrų klasės (kategorijos) – A; B; C; D kategorijų gaisrai.

Kietu medžiagu, didesne dalimi organinės kilmės, gaisrai. Pvz.: deganti mediena, popieriai, šiaudams, anglims, tekstilėi, automobilių padangoms ir kt.
Degių skystčių arba medžiagu, turinčių savbė lydėtis, gaisrai. Pvz.: degant benzinui, naftos produktams, riebalams, lakams, dervai, vaškui, eteriui, alkoholiui ir kt.
Dujų gaisrai. Pvz.: degant propanui, vandeniliui, acetilenui, šviečiančioms dujoms
Degių metalų gaisrai. Pvz.: degant titčiui, natriui, kaliui, taip pat aliuminiui ir jų lydiniams.

Raidės A, B, C ar D ant gesintuvo reiškia gaisro, kurį galima gesinti, klasę.

6.8. Kokie yra gesintuvų tipai?

Gesintuvų tipai yra šie dujų, putų, miltelių, vandens.

6.9. Žmonių evakuacijos planų simboliai.

ŽENKLAS	REIKŠMĖ
	Gesintuvas
	Gaisrinis čiaupas
	Gaisrinio siurblio jungiklis
	Gaisro signalizacijos mygtukas
	Elektros skydelis
	Telefonas
	Pagrindinis evakuacijos kelias
	Atsarginis evakuacijos kelias
	Jūs esate čia (plano vieta)

7 tema. Režimo užtikrinimas masinių renginių metu.

7.1. Apsaugos darbuotojo funkcijos užtikrinant režimą masinių renginių metu.

Apsaugos darbuotojas užtikrindamas režimą masiniame renginyje palaiko viešąją tvarką, užtikrina reginio organizatoriaus nustatytą taisyklių laikymąsi.

7.2. Apsaugos darbuotojo teisės užtikrinant režimą masinių renginių metu.

-Užtikrindamas režimą saugomame objekte ir turėdamas duomenų, leidžiančių įtarti, kad rengiamas, daromas ar padarytas administracinis nusižengimas ar nusikalstama veika, paprašyti įtariamo teisės pažeidėjo parodyti su savimi turimus daiktus ir, gavus jo žodinį ar rašytinį sutikimą, juos apžiūrėti;

-Neleisti į saugomus objektus, kuriuose jis užtikrina režimą, asmenų, įtariamų bandant įsinešti uždraustus daiktus, atsisakiusių parodyti su savimi turimus daiktus ar nesilaikančių nustatytų patekimo į saugomą objektą taisyklių, taip pat išvesdinti iš saugomų objektų asmenis, pažeidusius tvarką ar nesilaikančius objekto savininko ar valdytojo nustatytų patekimo ir buvimo saugomame objekte taisyklių.

7.3. Kokie yra minios elgesio ypatumai?

- Minioje individualūs žmonių skirtumai tampa beveik nepastebimi; visi minios dalyviai tampa kažkuo panašūs, nepaisant jų išsilavinimo, kilmės ir socialinio statuso;
- Minioje dažnai išnyksta moraliniai draudimai, susilpnėja arba visai prarandamas atsakomybės jausmas;

7.4. Veiksniai, kurie gali skatinti agresiją didelėje minioje.

- teisiškai nepaklusnaus lyderio minioje dominavimas, dažniausiai pirmasis išsako tam tikras idėjas bei atlieka veiksmus, kuriuos vėliau kartoja kiti;
- lyderio pagalbininkai - jie labai greitai paskleidžia minioje lyderio mintis bei išgyvenimus, taip pat skatina elgtis pagal lyderio nurodymus;
- agresyvūs individai, kurie asocialiai elgiasi ne tik minioje, bet ir kitais atvejais (pasinaudoja mažiausia galimybe siekdami pademonstruoti agresiją);
  - nepamatuotas fizinės jėgos panaudojimo gali iššaukti agresiją;
  - smurtas ir agresija pasireiškia todėl, kad minios dalyviai, patyrę frustraciją, siekia atkeršyti frustatoriui;
  - išankstinės nuostatos (kai rungtyniaujančios komandos atstovauja grupėms, tarp kurių jau nuo seno egzistuoja priešiškus ir įtampa, tarp šių komandų sirgalių dažniausiai įvyksta susirėmimai).

7.5. Veiksniai, kurie gali turėti įtakos minios elgesiui.

- minios dydis;
- minios poliarizacija (šis veiksnys atspindi minios dalyvių bendrą dėmesio kryptingumą bei vieningumą);
- minios sandara;
- triukšmas minioje;
- sėdimos ar stovimos vietos minioje;
- tiek minios lyderis, tiek pasyvūs minios dalyviai ar smalsūs stebėtojai gali turėti įtakos minios elgesiui.

7.6. Efektyvūs minios kontrolės būdai.

Norint suvaldyti minią reikia gerai išmanyti jos ypatumus, žinoti situaciją, poveikio priemones. Pirmiausia apsaugos darbuotojas turi būti lankstus, jo elgesys ir veiksmai turi atitikti konkrečią situaciją - minios pobūdį, tikslus, priežastis, dėl kurių ji susiformavo. Taikomas vienas ir tas pats

elgesio modelis gali tapti neveiksmingas arba net dar labiau pabloginti situaciją. Apsaugos darbuotojas turėtų laikytis šių pagrindinių principų:

- minios ribų kontrolė;
- minios suskaidymas į dalis;
- informacijos kontrolė;
- derybos su minios lyderiais;
- Poveikis per charizmatinius lyderius;
- poveikis per kalbą;
- fizinės jėgos panaudojimas (kraštutiniu atveju);
- išsami įvykusių neramumų analizė.

APSAUGOS DARBUOTOJO MOKYMO PROGRAMOS BAIGIAMOJO EGZAMINO UŽDUOČIŲ SĄRAŠAS

1. Įtariamasis teisės pažeidėjas nesipriešina, nesiginčija ir sutinka su teisėtais apsaugos darbuotojo reikalavimais, tačiau išlieka tikimybė, kad asmuo gali priešintis.

Sulaikymą atlieka ir antrankius uždeda vienas egzaminuojamas asmuo.

2. Įtariamasis teisės pažeidėjas nenori vykdyti teisėtų apsaugos darbuotojo reikalavimų. Stovi. Yra tikimybė, kad gali pakenkti sau.

Sulaikymą atlieka ir antrankius uždeda vienas egzaminuojamas asmuo.

3. Įtariamasis teisės pažeidėjas nesutinka su teisėtais apsaugos darbuotojų reikalavimais, nevykdo jų komandų, ginčijasi, vengia sulaikymo, stangrina rankas. Yra didelė pasipriešinimo tikimybė.

Sulaikymą atlieka ir antrankius uždeda du egzaminuojami asmenys.

4. Įtariamasis teisės pažeidėjas agresyvus, nevykdo teisėtų apsaugos darbuotojų komandų, bando išvengti sulaikymo, priešinasi apsaugos darbuotojams.

Sulaikymą atlieka ir antrankius uždeda du egzaminuojami asmenys.
